

Overordnet prosedyre – Barn som pårørende

Formål

Bidra til å ivareta mindreårige barns behov for informasjon og oppfølging som følge av foresattes/andre omsorgspersoners eller søskens fysiske og psykiske sykdom, skade, rusmiddelavhengighet eller død.

Omfatter biologiske barn, adoptivbarn, ste- og fosterbarn og barnebarn.

Bidra til at “Barn som pårørende” arbeidet er implementert og integrert i kommunale tjenester.

Omfang

Prosedyren omfatter barn med foresatte/andre omsorgspersoner eller søsken med psykisk sykdom, rusavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom, skade eller død.

Ansvar

Prosedyren gjelder alle ansatte i sektor helse.

Helsepersonell:

Bidrar til å ivareta barns behov for informasjon, støtte og oppfølging.

Helsepersonell med ansvar for pasientens behandling har hovedansvaret for at barnas behov kartlegges, ivaretas og dokumenteres.

Har grunnleggende kompetanse i “Barn som pårørende”-arbeid.

Barneansvarlig ved hver enkelt tjeneste:

Koordinerer og fremmer arbeidet i egen enhet.

Informerer og veileder kolleger uten å overta ansvar/oppgaver.

Har oversikt over aktuelle tiltak og hjelpeinstanser internt og eksternt.

Har god kompetanse i “Barn som pårørende”-arbeid.

Koordinator for barn som pårørende-arbeidet:

Har overordnet ansvar og oversikt over arbeidet med “Barn som pårørende”.

Koordinerer og har oversikt over barneansvarlige ved de ulike tjenestene.

Organiserer opplæring og veiledning.

Samhandler med eksterne instanser (f.eks. Statsforvalter, kommune)

Representerer kommunen inn i kompetansenettverket, Barn som pårørende, KORUS og Statsforvalteren i Trøndelag.

Sektorsjef helse- og omsorg:

Ansvarlig for at prosedyrene om "Barn som pårørende" følges.

Inkluderer "Barn som pårørende" i strategiske dokumenter (f.eks. samarbeidsavtaler, tjenesteavtaler)

Har ansvar for at ansatte gjennomfører aktuell opplæring og veiledning.

Inkluderer "Barn som pårørende" i pasient- og pårørendeinformasjon.

Kartlegging og dokumentasjon – Barn som pårørende

Formål

Skal avklare om pasienten har mindreårige barn/søsken, kartlegge deres omsorgssituasjon og behovet for informasjon og oppfølging.

Omfang

Gjelder for pasienter som har kontakt med kommunehelsetjenesten.

Fremgangsmåte

Kartlegging

- Avklar alltid om pasienten har mindreårige barn eller søsken.
- Har barnet behov for informasjon og oppfølging, gjennomføres kartlegging med utgangspunkt i kartleggingsskjema.

Informasjon som skal innhentes:

- Barnets navn, fødselsdato, bosted og språk.
- Pasientens relasjon til barnet; foreldreansvar, søsken, annen relasjon, omfang av samvær.

Kartlegging av barnas behov for informasjon og oppfølging gjøres sammen med pasient/foreldre

- Hva vet barnet om sykdommen/tilstanden? Hva har det sett/hørt/blitt fortalt?
- Hvordan reagerer barnet på det det har sett/hørt/blitt fortalt?
- Hvordan påvirkes barnets hverdagsliv? (rutiner, omsorgsoppgaver, barnehage/skole, fritid)
- Hvordan påvirkes din rolle som foresatt?
- Hvem er ressurspersoner for barnet? (f.eks. familie, venner, naboer, ansatte i barnehage/skole, trenere)
- Har barnet kontakt med andre hjelpeinstanser? (f.eks. helsesykepleier, PPT, barneverntjenesten)
- Hvilken oppfølging ønsker du/dere at barnet skal få, og hva mener barnet selv?
- Hvem har daglig omsorg for barnet?
- Hvor er/bor barnet når pasient mottar behandling/er innlagt, har barnet forsvarlig tilsyn av voksne?

Innhent samtykke for å kunne informere andre, og gi nødvendig oppfølging.

[Samtykke-til-aa-gi-informasjon_bokmal-002-6.docx \(live.com\)](#)

Ved usikkerhet om barns trygghet, liv og helse:

Ta kontakt med Barnevernstjenesten v/Mottakstelefon: 95191250

Dokumentasjon

Kartleggingsskjema skannes inn i pasientens journal.

Helsesykepleier følger opp med barnesamtaler ved behov. Evt. dokumenterer hvem som gjennomfører samtaler.

Dokumenter følgende i pasientens journal:

- relevante opplysninger fra kartlegging
- vurdering av behov for oppfølging
- muntlig/skriftlig samtykke fra pasient
- eventuell henvendelse til andre tjenester
- eventuell bekymringsmelding til barneverntjenesten

Ved oppfølging av barn, dokumenteres i barnets journal ved helsestasjonen.

Tiltak – Barn som pårørende

Formål

Gjelder når barna har behov for informasjon, støtte og oppfølging og ved usikkerhet om barns trygghet, liv og helse.

Bidra til at barna får hjelp tidlig, at det oppleves trygt og forutsigbart for barna. At foresatte opplever mestring av forelderrollen.

Samtidig som at barns medvirkning og stemme løftes.

Fremgangsmåte

Aktuelle tiltak når barn har behov for informasjon, støtte og oppfølging:

- **Samtaler om barna med pasient/foreldre**

Orienter om samtalens formål. Bruk kartleggingsskjema - Barnespor

Temaer:

- Sykdommen/tilstanden
- foreldre/søskenrollen
- barnas situasjon og behov
- kommunikasjon med barna
- familiens fungering, ressurser og nettverk
- familiens ønsker og behov for oppfølging
- Innhent samtykke for å gjennomføre avtalte tiltak

- **Samtaler med familie eller barna alene**

Orienter om samtalens formål.

Temaer:

- sykdommen/tilstanden
- hva de har sett/hørt/blitt fortalt
- hva de ønsker å vite
- Informasjon om sykdommen/tilstanden, behandling og hvordan pasienten ivaretas
- Vanlige reaksjoner, konsekvenser og mestringsstrategier
- Barnas/familiens reaksjoner, konsekvenser og mestringsstrategier
- Familiens/barnas ønsker og behov for oppfølging

Avtal hva familien/barna selv ønsker å gjøre og hva helsepersonell eller andre eventuelt skal gjøre.

Innhent samtykke for å gjennomføre avtalte tiltak.

Vurder om barnas behov for informasjon og oppfølging er tilstrekkelig ivaretatt.

Dokumenter i pasientens journal

- relevante og nødvendige opplysninger fra gjennomført kartlegging og tiltak
- skriftlig eller muntlig samtykke
- eventuell henvendelse til andre tjenester
- eventuell bekymringsmelding til barneverntjenesten

Ved usikkerhet om barns trygghet, liv og helse:

- Sørg for at barna har forsvarlig tilsyn av voksne
- Varsle barnas nære omsorgspersoner (familie, nettverk, barnehage/skole)
- Ring Barneverntjenestens mottakstelefon: 95191250 for rådgiving
- Innhent gyldig samtykke når andre enn pasienten deltar i tiltak.

Referanser

Pårørendeveilederen: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/parorendeveileder/avklare-hvem-som-er-parorende-deres-rolle-og-fore-journal/barn-som-parorende>

Helsepersonelloven § 10 a og b: <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>

Helsepersonelloven § 10a, § 25 tredje ledd (1), Rundskriv IS-8/2012 (2), Specialisthelsetjenesteloven § 3-7a (3), Barnekonvensjonen artikkel 3 og 12 (4), Menneskerettsloven §§ 2 og 3 (5), Barneloven § 30 (6) og Pårørendeveilederen (7)